

параметрів за супутніх хвороб. Інші маркери забезпеченості тварин поживними речовинами (концентрація преальбуміна, трансферина, фібронектину, ретинолзв'язуючого протеїна, церулоплазміна, антитрипсина, кислого глікопротеїна та С-реактивного білка) у собак і котів остаточно не з'ясовані. У хворих тварин збільшується вивільнення цитокінів, запальних медіаторів і активізується нейрогормональна відповідь, які індикують стан підвищеного обміну речовин, за якого збільшується витрата енергії та споживання кисню. Амінокислоти мобілізуються з депонованого в організмі азоту, особливо скелетних м'язів, і використовуються для глюконеогенезу. В такій ситуації організм не в змозі знизити катаболізм протеїну, що призводить до витрачання структурних білків. Катаболічна стадія триває доки, доки не будуть видалені цитокіни й нейроендокринні медіатори. Мобілізація запасів білка в організмі знижує м'язову силу і масу, і це призводить не лише до зниження маси тіла і слабкості скелетних м'язів, але й до виснаження гладенької мускулатури і серцевого м'яза.

Висновок. У літературі висвітлено багато наукових досліджень, присвячених вивченню впливу мінерально-вітамінних добавок на організм тварин та збільшення їх продуктивності. В літературних джерелах обмаль інформації про застосування мінерально-вітамінних добавок дрібним тваринам. Тому дослідження впливу препарату «Біостим-40» на організм собак є актуальним.

УДК 636.5.287.7:598.261.7:637.5

Хайнацький Д.К. здобувач другого рівня вищої освіти ОС «Магістр» спеціальності

«Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва»

Науковий керівник – Приліпко Т.М., доктор с.-г. наук, професор

Подільський ДАТУ, м. Кам'янець-Подільський, Україна

ВПЛИВ ГОДІВЕЛЬНИХ ФАКТОРІВ НА ОБМІН РЕЧОВИН В ОРГАНІЗМІ І ЗАГАЛЬНИЙ СТАН СОБАК

Актуальність. На нашій планеті проживає біля мільярда домашніх собак і кішок. Із них нараховують біля 400 порід. Собака домашня (*Canis familiaris*) належить до ссавців, походить від вовка. Вона була першою твариною прирученою первісною людиною ще 13–7 тис. років до нашої ери. Людина використовувала і використовує собак різних порідних груп у багатьох галузях народного господарства, з розшуковою, охоронною метою, в наукових цілях, тощо. Собаки, як і люди сприйнятливі до багатьох інфекційних, інвазійних та незаразних хвороб.

Результати досліджень та їх обговорення. Білки в обміні речовин займають особливе місце. Білки входять до складу цитоплазми, гемоглобіну, плазми крові, багатьох гормонів, імунних тіл, підтримують сталість водно-солевого середовища організму. Ферменти, які обов'язково беруть участь у всіх етапах обміну речовин, – білки. Амінокислоти, які йдуть на утворення білків організму, нерівноцінні. Деякі амінокислоти (лейцин, метіонін, фенілаланін тощо) незамінні для організму. Але є амінокислоти, які можуть бути замінені іншими або синтезовані в самому організмі в процесі обміну речовини. Це замінні амінокислоти. Білки їжі, які містять весь необхідний набір амінокислот для нормального синтезу білка організму, називають повноцінними. До них належать переважно тваринні

білки. Білки їжі, які не містять всіх необхідних для синтезу білка організму амінокислот, називають неповноцінними. Із поживних речовин тільки до складу білків входить азот. Тому про кількісний бік білкового харчування можна судити за азотистим балансом. Азотистий баланс – співвідношення кількості азоту, який надійшов протягом доби з їжею, і азоту, виведеного за добу із організму з сечею, калом і потом в результаті розпаду білка.

Жир, що надійшов з їжею, у травному каналі розщеплюється на гліцерин і жирні кислоти, які всмоктуються в основному в лімфу і лише частково в кров. Через лімфатичну і кровоносну системи жири надходять головним чином у жирову тканину, яка має для організму значення депо жиру. Жири входять до складу клітин (цитопlasма, ядро, клітинні мембрани), де їх кількість стала. Жир використовується організмом як багате джерело енергії. При розпаді 1 г жиру в організмі вивільняється енергії у два з лишком рази більше, ніж при розпаді такої ж кількості білків або вуглеводів. Деякі неграничні жирні кислоти, необхідні організмові (лінолева, ліноленова, арахідонова), повинні надходити в організм у готовому вигляді, бо він не може їх синтезувати.

Всі перетворення речовин в організмі здійснюються у водному середовищі. Вода розчиняє харчові речовини, які надійшли в організм. Разом з мінеральними речовинами вона бере участь у побудові клітин і в багатьох реакціях обміну. Вода і мінеральні солі створюють в основному внутрішнє середовище організму, будучи основною складовою частиною плазми крові, лімфи і тканинної рідини.

Мінеральні речовини справляють важливий вплив на розвиток. З кальцієвим і осфорним обміном пов'язані ріст кісток, строки окостеніння хрящів і стан окислювальних процесів у організмі. Кальцій впливає на збудливість нервової системи, шкортність м'язів, здатність крові зсідатися, білковий і жировий обмін в організмі. Фосфор потрібний не тільки для росту кісткової тканини, а й для нормального функціонування нервової системи, більшості залозистих та інших органів.

Вітаміни – органічні сполуки, конче потрібні для нормального функціонування організму. Вітаміни входять до складу багатьох ферментів. Дим пояснюється важлива роль вітамінів в обміні речовин. Вітаміни сприяють дії гормонів, а також підвищенню опірності організму до несприятливих впливів зовнішнього середовища (інфекція, дія високої і низької температури тощо). Вони необхідні для стимулювання росту, відновлення тканин і клітин після травм і операцій. Вітаміни потрібні в дуже невеликій кількості, але нестача їх або відсутність у їжі порушує утворення відповідних ферментів, що веде до захворювань – авітамінозів.

Собаки, як і люди сприйнятливі до багатьох інфекційних, інвазійних та незаразних хвороб. Нерідко, через суму різних чинників, у собак реєструється запалення шлунку – гастритит, тому тема досліджень є актуальною. Дослідження проводились на собаках різних порідних і вікових груп із вивченням фармакотерапевтичної ефективності застосованих препаратів у комплексі із дієтичною годівлею. Головним у лікуванні гастритів собак, насамперед, являється правильно підібрана годівля. Щоб визначити стан здоров'я тварин проводили огляд, збирали анамнестичні дані життя і хвороби і ставили попередній діагноз. Здорова тварина рухлива, вона має гарний апетит, вологе і прохолодне носове

дзеркальце, регулярні процеси випорожнення кишкового та сечовипускання. Хворі собаки в'ялі, малорухливі, багато лежать, іноді стогнуть, скулять. Носове дзеркальце сухе, апетит знижений, або відсутній, задишка, проноси або запори, іноді блювота, підвищена спрага, тощо. Інфекційні та інвазійні хвороби тварин, збудники яких здатні паразитувати у людини, називають антропоознозами.

Висновок. Таким чином, серед внутрішніх хвороб частіше всього зустрічаються хвороби органів травлення із порушенням обміну речовин, тощо. Із незаразних хвороб системи органів травлення у собак зустрічаються запалення шлунку і кишок. Запалення слизової оболонки шлунку – гастрит виникає внаслідок порушення правил утримання і годівлі